

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán külföldre:
 Egész évre . . . . . 10 frt - kr.
 Félévre . . . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
 Egy hónapra . . . . . 1 „ „
Egyes szám 4 kr.

lap szerelmi részét illető minden köz-
 ony a szerkesztőségbe (Főútr 1828. sz.)
 bementve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Telegr. K. Lajos könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban. (Főútr 1828. sz.
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELESEL

Hirdetési díj:
 Négy hasábosz petti sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű s többszöri hirdetések alkoi
 sorint jutányos áron vételnek fel. Helyeg-
 díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újdonság sora 30 kr.

NYILVÉRTI közlemények minden petti sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főútr 1828. sz.
 alatt.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Mégis, mégis

A Pável-ügy be van fejezve, de az oláh nyelv ügyét nem lehet egy leirattal befejezni sem Budapesten, sem Nagyváradon, sem Balázsfalván, sem Nagyszébenben. Azért említettük csakis ezeket, mert ezek a hangadók Szébenből a g. keleti, Nagyváradról és Balázsfalváról a g. kath. egyházak nevében zengedezik azt, hogy az oláh nyelv nélkül elvész az egyház. Nosza tehát, a vallásfelekezett minden papja, minden tanítója és minden egyes tagja terjessze minden erejéből az oláh nyelvet, mert ezzel áll, e nélkül pedig elpusztul a föld színéről a gör. keleti és gör. kath. egyház.

Előttünk fekszik oláh nyelven Pável püspök körrendelete, melyben arra buzdítja papjait, hogy ott, ahol a nép a magyar nyelvet beszéli, a templomokban és az iskolákban és minden alkalomkor kizárólag csak oláh nyelven tanítsanak, imádkozzanak és beszéljenek. Hagyd t. olvasom, hogy irjam ide ennek a körrendeletnek a megokolását oláhul és magyarul is!

»Pentru-ca unde acésta se trece diu vedere ni se rui néza insasi beserica, ritul si religiunea parintilor azaz: »Mert ahol ezt figyelmen kívül hagyják, romba döntik magát az egyházat, a szer-tartást szüleink vallását« . . .

Hát ezen rendelet alatt ott áll magának Pável püspöknek a neve így: Michailu Pávelu.

Na, mégis, mégis volt valami, ami-ben igazat adott Pituk Bélának Csáky gróf vallás- és közokt. miniszter. Nem mondotta ugyan egyenesen Pituknak azt, mert egy pensionatus gör. kath. pap ilyen leiratot nem kaphat. Őt majd értesíti erről Pável püspök.

Hanem mégis, mégis Pituknak köszönhetjük mi tagadás benne, hogy Csáky gróf ezeket írta Pável püspöknek:

»Észrevétel nélkül nem hagyhatom azonban a rendeletnek azt a kifejezését, amely az egyház nyelvét azonosítja az anyanyelvvél, mert a görög keleti hitnek — talán a gör. katolikusnak — úgy egy-vannak különböző anyanyelvű hívei, mint más hitvallásnak és észrevételem van a rendelet végpontja ellen, amely a g. kath. egyház rituális nyelvének figyelmen kívül hagyását a g. kath. vallásnak romlásával hozza kapcsoláiba. Ez ám! Ezt derítette fel s hozta nyilvánosságra Pituk Béla. Ezt aztán a magyar közokt. miniszteriumban is meg-látták, sőt hisszük, hogy ezen nagyon is megbotránkoztak. Hanem aztán azon meg-mi ütközött meg, hogy miután ezt ész-revették s talán meg is botránkoztak rajta, mégis csak ilyen simán adja tud-tára Csáky gróf Michailu Pávelunak az ő miniszteri megbotránkozását. A mit határozottan hibázt: tni, szigoruan el-itélni, megróni kellett volna: azt a gróf miniszter csak figyelmen kívül nem hagyhatta.

Pedig ha csak kissé kiserjük is figyelemmel az oláh aspirációkat, amelyek hazánkban az alkotmány helyreállítása után lábra kaptak és a Tribuna tulásáig fejlődtek: azonnal be fogjuk látni, hogy a g. keleti és g. kath. magát oláh nemzeti egyháznak nevezett két feleke-zet, a két vallás köpenye alatt indította meg nemzetünk ellen az irtó, békés szí-nezetű harcot. Egy tekintetet kell vet-nünk hazarészünk bármelyik vármegyé-jére s azonnal szomoruan kell tapasztal-nunk, hogy mennyi kárt okoztak nek-ünk. Akármelyik megyében találkozzunk enger sok tiszta magyar nevű oláhval,

— sőt egész községekkel, — melyeknek lakói eredetileg magyarok voltak s ma már teljesen el vannak oláhosodva. És amíg lapjaikban lármat csapnak, míg az oláhországi, a többi külföldi lapokban minket azzal rágalmaznak, hogy mi őket magyarosítjuk, az alatt ime főpásztori rendelet fedezete alatt imádkoztatják, énekeltetik oláhul magyar ajku híveiket. Miért? Azért — Michailu Pávelu körren-delete szerint, mert ha a hívek magya-rul imádkoznak — se rui néza insasi beserica: azaz romba dől maga az egy-ház. Kell e ennél kézzelfoghatóbb oláh-osítás? Lehet-e ezt elhalgatni, eltűrni Ma-gyarországon, magyar szabadelvű kor-mánynak? Ha eltűr: elsepri az olyan kormányt a nemzet felriadó lelkiismerete . . . Romba dül az egyház, a szer-tartás és a vallás, ha Pávelu hívei ma-gyar létükre, magyarul imádkoznak!

Lehet-e az ilyen püspöki körrende-letet elhalgatni vagy csak azt jegyezni meg felőle, hogy: nem hagyható m figyelem nélkül? Pávelu püspök, midőn még szlatinai szegény g. kath. lel-kész volt, hallhatta Kovács munkácsi görög kath. püspököt a m.-szigeti gör. kath. templomban olyan hazafias egyházi beszédek tartani, melyek ritkították pár-jukat. És rombadőtt-e e miatt a m.-szí-geti g. kath. templom, a ritus, a vallás? Mesebeszéd. A m.-szigeti g. kath. ruthén templom, egyház, ritus és vallás áll ma is rendületlenül. Nem döntötte azt fel a magyar hazafias és vallásos egyházi be-széd. — Azonban, ha a n.-váradit és más g. kath. püspök azt hiszi és vallja, hogy ők, illetőleg egyházaik romba a magya-rszótól dölnék; hát lehet ezen segíteni.

Ott Budapesten az egyik pénzügyi bi-zottsági ülésben megpendítette Kovács Albert orsz. képviselő, hogy miként lehet a bajt segíteni. »Kovács Albert — így olvastuk — kiemeli, hogy az oláh egy-házak a nekik nyújtott állami segélyt részben oly célokra használják, melyek az állami érdekekkel nem állanak ösz-hangzatban. Szóló felhívja a miniszter figyelmét annak szükséges voltára, hogy az egyesült és nem egyesült egyházak-hoz tartozó magyar hívek számára ma-gyar püspökségek álltassanak fel.

Csáky gróf azt felelte, hogy ő »örkő-dik a felett, hogy a szóban forgó ösze-gek csakis az állam érdekeinek megfe-lelően használtassanak fel a magyar püspökségek felállításával már tényleg fog-lalkozik is, hiszi, megjő annak ide-je, amikor ezen eszmét megvalósítani lehet, sőt kell is.«

Ha mi Kovács képében szólaltunk volna fel, megneveztük volna azon célo-kat, melyekre az állam érdekeinek meg-nem felelően használják fel az állami segélyt. Megmondottuk volna pedig azért, hogy tudja meg ezt a lapok útján min-denki. Csáky gróf is igen helyesen cse-lekedett volna, ha megmondja vala, hogy hogyan örkődik a segélyek kiosztása fe-llett. Ezt sem kellene elhalgatni, mert az adózó polgároknak tudni kellene, hogy melyek azok az állam érdekeivel egybe nem hangzó célok és hogyan ellenőrizi a miniszter a segélyek felhasználását.

Igy, amint Kovács Albert és Csáky gróf miniszter nyilatkoztak, öszintén be-valljuk, hogy ezekből édes keveset tanul-tunk. Ibis, redibis . . .

És azok a magyar egyesült és nem egyesült püspökségek! Megjő, ezt mondá Csáky gróf, a n n a k a z i d e j e, mikor ezt az eszmét meg lehet valósítani, sőt kell is, ő már foglalkozik is azzal. Szép ha foglalkozik, de megjő annak ideje! Én istenem, de régen várjuk mi már azt az időt!

Éppen 33 esztendeje, hogy meginditot-ák volt a budapesti lapok a mozgalmat és 33 év után is csak annyit tudunk, hogy megjő annak az ideje.

Várjuk tehát azt az időt, mint a zsidók a Messiást. Várjuk, míg a mos-tani egyesült és nem egyesült püspökök bevezik Ojtoztól Nagyváradig híveik el-oláhosítását, akkor aztán el fog érkezni az idő, midőn azt fogjuk látni, hogy nem kell magyar egyesült és nem egyesült magyar püspök, mert — nincs kiknek.

És ez az idő pedig, ha mi tétlen nézői leszünk az eloláhosodás aknamunkájá-nak, — sokkal hamarabb megjön, mint-sem csak sejtenők is. Z.

A vallás szabad gyakorlata. A képviselőház közoktatási bizottságának tegnap Schwarcz Gyula előnöklele alatt ülése volt. — melynek napirendjére a vallás szabad gya-korlatáról szóló törvényjavaslat volt kitűzve.

Okolicsányi arra való tekintettel, hogy a bizottság tagjai csak tegnap kapták az ülésre szóló meghívókat, kívánatosnak tartaná, hogy a tárgyalást halasztásuk későbbre.

Elnök konstataja, hogy a meghívókat már hetfőn küldötték szét.

Hoek János csatlakozik Okolicsányi ki-vánságához, mert ha a meghívókat csak hét-főn küldötték szét, a vidéken levő tagoknak nem volt módjukban, hogy az ülésen meg-jelenhessenek.

Schwicker János szintén az elhalasztás mellett nyilatkozik.

Gr. Csáky Albin közökt. miniszter nem hiszi ugyan, hogy döntő súlya van annak, hogy a bizottság egyes tagjai nincsenek jelen, mert hiszen a bizottság már megállapította volt azt, hogy mihielyt nov. hónapban együtt lesz a Ház, azonnal megkezdi a tárgyalást; hanem azért nem ellenzi az elhalasztást, ha a bizottság többsége is úgy kívánja.

A bizottság a tárgyalás megkezdését szom-bat d. u. 6 órára tűzte ki. Ezzel az ülés vé-get ért.

A főrendiház ülése. Kisebb ipari és vasuti javaslatok elintézése végett a főren-dek háza tegnap d. e. 11 ó. rövid ülést tartott. Az ülésen az akadályozott elnök helyett gr. Károlyi Tibor elnököt, a ki a szokásos előterjesztések után rendkívül meleg hangon emlékezett meg b. Messzül Viktor haláláról s kiemelve a megboldogult bárónak, családja utolsó sarjának, nagy hazafiai és emberi je-llességeit, indítványozta, hogy a főrendek mely részvétüknek és kegyeletüknek jónövényben ad-janak kifejezést. Károlyi indítványát a főren-dek általános helyesléssel teiték magukéva s ezután áttértek a napirendre. Az igazoló bi-zottság jelentésének alapján a főrendek jegyzékét az időközben történt törlések és újabb fölvetések szerint módosították, majd vita nél-kül járultak hozzá a gyári és ipari alkalm-a-zottakról szóló s a képviselőházban már el-fogadott javaslatához. A szepes-belái körös-belovári, hidegkut-tamasi és zsitvavölgyi helyi-érdekű vasutak engedélyezésére vonatkozó mi-niszteri jelentést, a főrendek szintén vita nél-kül vették tudomásul. S ezzel mindezek a ja-vaslatok és jelentések országos határozatokká emelkedtek, a miről a képviselőházat szokás szerint értesíteni fogják. A jónövény felolvasása és hitelesítése után gr. Károlyi Tibor elnök az ülést bezárta.

A kormány részéről az ülésen jelen vol-tak: Lukács Béla, b. Fejérváry Géza, gr. Bethlen András és Josipovich Imre.

Jókai jubileuma. Jókai Mór összes műveinek jubileumi diszkiadására szepen foly-nak az aláírások. A jubileum végrehajtó bi-zottságához Erzsébet királyné is beküldte alá-írását egy 500 frtos amateur-peldányra. — A királynénak ez az érdeklődése annál örven-detesebben lepte meg a bizottságot, mert eddig még a királyi udvarhoz semminemű felhívás nem jutott el s az oda szánt díszes kiállítású felhíváson epen most dolgoznak. A királynén kívül még a következő aláírások érkeztek a bizottsághoz: József hercegezz 3 peldány, Vaszary Kólos hercegezz 2 peldány, Nop-esa báró főudvarmester, belvárosi polgári kör, Brazay Kálmán, Jakabfalvy Gyula, Szepessy Gyula, gr. Széchenyi Gyula, Deutsch Samu, Szemcsányi Pál püspök, Deutsch Ignác és Fia, gr. Apponyi Sándor, Tóth László (Kő-bánya), Kollár Mihály (Esztérgom), ifj. Deutsch

József, báró Nikolics Fedor, Pallavicini Ede ögróf, Szilágyi József koronaőr, báró Eötvös Loránd, Hegedüs Sándor, Megyeri Krausz Renée 1—1 peldány. Itt említjük meg, hogy a buda-pesti mészáros ipartestület előjárósága általá-nos lelkesedéssel fogadja el Nagy Károly testületi tag azon indítványát, hogy a Jókai műveiből szintén megrendel egy peldányt.

Az osztrák válság.

Nov. 7.

Bécsből táviratozzák, hogy a helyzet még folyton változatlan. Windischgrätz herceg kit a király ma hosz-zabb magánkihallgatá-son fogadott, még nem terjesztette elő ő fel-ségének a megalakítandó kabinet tagjainak névsorát, mindazonáltal konstatahotta, hogy a koalícióhoz tartozó három nagy párt a pro-gramm elvi határozmányai irán megegyezt, azonban a személyi kérdések nehézsé-geket okoznak.

Bärenreiter képviselő ellen a baloldal azt a kifogást emeli, hogy nagyon is konzervatív, míg Madeiski kultuszminisztersége ellen a konzervatívok azt hangoztatják, hogy túlságosan liberális. A belügyminiszterségre Baquehem marquisnak, kit valamennyi párt kedvel, gróf Badeni mellett legtovább kilátása van. Igazsá-gügyminiszternek ma újból Habietin-et, a leg-főbb törvényeszek tanácselnökét emlegetik.

Delután felkeltőkor ő felsége egyidőjűleg hosz-zabb kihallgatáson fogadta Taaffe gróf miniszterelnököt és Falkenhayn gróf földmive-lésügyi minisztert, utánuk Badeni gróft fog-adta, a kinek kihallgatása azonban csak rö-vid ideig tartott. Időközben Baquehem mar-quis kereskedelmi miniszter hosz-zabb beszél-getést folytatott Kálnoky külügyminiszter-rel. Dr. Plener, a presumpitv pénzügyminisz-ter tegnap hosz-zabb látogatást tett Windis-graetz hercegnél, ki este Falkenhayn Ferencz gróffal, az urakházának tagjával értekezett hosz-zabb ideig. Dr. Reter, ki Prágából ide-érkezett, Taaffe gróffal és más politikai sze-mélyiségekkel hosz-zabb beszélgetést folytatott, hogy az ő-cseheknek egy tagját hozhassa be a kabinetbe de e kísérletek eredménytelenek maradtak, mert a koalíciós pártok egyáta-lában nem helyeznek súlyt arra, hogy egy ő-cseh párti férfiú állást nyerjen a kabi-netben.

Windischgrätz herceg után, kinek hi-hallgatása másfél óra hosz-zat tartott, Kálnoky gróf külügyminisztert fogadta a király. Taaffe gróf, ki ezután következett, két óráig maradt a királynál. A kihallgatás után Windischgra-etz herceg hosz-zabb ideig értekezett Badeni gróffal s ezután három óráig fogadta dr. Plener-t, a kivel két óra hosz-zat értekezett.

Bécs, nov. 7. Noha ma egész nap foly-tatták a kabinet alakítására vonatkozó tár-gyalásokat, eddig még sem sikerült a szemé-lyi kérdésekben fekvő nehézségeket legyőzni. Parlamenti körökben azt hiszik, hogy a kabi-net alakítására vonatkozó tárgyalások csak a hét vége felé nyernek befejezést. Gróf Kál-noky külügyminiszter, a ki a válság kitörése-kor elhasznotta szabadságának megkezdését, halomias szerint legközelebb szabadságra megy. Hir szerint az a javaslat merült fel bizonyos helyen, hogy Baquehem marquis az új kabi-netnek is kereskedelmi minisztere legyen. Vé-gül több jel arra mutat, hogy a klerikálisok gróf Hohenwartra nyomást gyakorolnak, hogy Plener és Jaworszki mellett ő is foglaljon hely-et az új kabinetben.

BELFOLD.

A magyar kormány valuta-vásárlásai. A magyar államkincstár szel-veny- és egyéb fizetéseire a pénzügyminiszter már hetek óta vásárolja a tőzsdén a valuta-kat és váltókat. E vásárlásokot legközelebb be-fejezik es a vásárlandó összeget 30 millió márkára teszik.

Montenegrói vajda a honvéd-szobornál. Miljanov Márkó montenegrói vajda kedden feleségével meglektintette a fő-város nevezetességét, ezek közt a budai hon-véd-szobrot. A vajdának nagyon tetszett a szép szoboremlekk és örömet fejezte ki, hogy a ma-gyar nép szobrot állított a szabadságharcban elesett hősöknek. A vajda tegnap este Fiumen-át hazautazott Cetinjébe.

Pozsonymegye főispánja. A hivata-los lap közli azt a királyi kéziratot, mely Szalavszky Gyulát, Trencsenvármegye főispán-ját, Pozsonymegye főispánjává nevezi ki. A ki-rályi kézirat így szól: Magyar belügyminisz-terem előterjesztésére Szalavszky Gyulát Trencsen-vármegye főispánját, ezen állásban való meg-

hagyása mellett, Pozsonyvármegye és Pozsony sz. kir. város főispánjává ideiglenes minőségben kinevezem. Kelt Budapesten, 1893. évi nov. hó 2-án. Ferencz József, s. k. Hieronymi Károly, s. k.

A királyné elutazott. Budapest, nov. 8. Erzsébet királyné ma dében egész udvarával Bécsbe utazott.

KÜLFÖLD.

Elzász-Lotharingia. Strassburg, nov. 8. Az elzász-lotharingiai képviselők elhatározták, hogy a birodalmi gyűlés első ülésében indítványozni fogják a birodalmi tartományokban életbe léptetett kivételes törvényeknek hatályon kívül való helyezését.

Orosz hadtestek a határon. Lemberg, nov. 7. A Csanak jelentik Krakóból, hogy az orosz hadügyi kormány újabb hadtestet szervezett a határon. E hadtestnek külön parancsnoka van és kitűnően van tájékozva a határon túl elhelyezett osztrák-magyar csapatok számáról és az osztrák-magyar határszel területi viszonyairól.

Az olasz trónörökös eljegyzése. A milánói Perzeveranza Nigra gróf bécsi olasz nagykövetnek minapi római utazását azzal hozza kapcsolatba, hogy az olasz trónörökös nemsokára el fogja jegyezni Karoly Lajos kir. herczegnék legifjabbik, Mária Terezia kir. herczegnővel való házasságából származó leányát, Mária Annunciata kir. herczegnőt.

A német hadsereg. London, nov. 7. A "Times" hosszabb cikkben élesen bírálja az elzászi hadgyakorlatokat. Szerinte különösen a német tüzéség mozdulatai nagyon lassúak, elannyira, hogy biztos vereségnek van kitéve. A harczvonal a csapatok számához képest túlságosan kiterjedt. A német lovasságnak landzával való ellátása nem helyesíthető.

A helyzet.

(E.-s.) Az a körülmény, hogy ő felsége tegnap az általános várakozás ellenére újabb elhalasztotta a házassági jog rendezéséről szóló törvényjavaslat fölött a döntő határozást, egyszerre bonyolulttá tette a helügyi helyzetet. Már megindultak a legmesszebbmenő kombinációk, amelyek azonban jobbara csak önkényes találgatások, minthogy a tegnap tartott miniszteri konferenciánkon törvényt a szigorú diszkreczió leple fedi el.

Annai kétségtelen, hogy a kormány helyzete igen kritikus, különösen idehaza a képviselőházzal szemben; mert a parlamentári körök általános telfogása szerint a költségvetési vita nem kezdődhetik — meg a nélkül, hogy a kormányelnök a helyzetről pozitív nyilatkozatot tegyen. Már most az a kérdés, hogy vajon Wekerle miniszterelnök holnapután abba a helyzetbe jut-e, hogy a képviselőházban megnyugtató nyilatkozatot teheszen a koronának a kötelező polgári házasságról szóló javaslat tárgyában elfoglalt ál-

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Színműködés, színész és kritikus.*)

Írta: **Mosdósy Imre.**

A színműködés azt követeli, hogy a színész úgy játszáék, mint a hogy ő a darabját elgondolta. A színész, hogy neki való darabot írjanak. A kritikus pedig, hogy ... egyedül neki legyen igaza. Mind a három lehetetlenséget követel. Pedig a milyen nagyhatalom mindegyik, azt hinné az ember, hogy keresztül viszi akaratát. Lehetetlenség az úrnak úgy ismeri színészét, hogy annak egyéniségéhez, alakítóképeségéhez, v. mérsékletéhez szabhasza minden cselekményét, ahhoz idomítsa gondolatait, átérzetesse szavait. Mert ez csak úgy volna lehető, ha az író színésze élettörténetének egy részletét ismételné el. Sőt bátran mondhatjuk, hogy Mephisto tegnap nem ugyanaz a színpadon, mint ma, s holnapután ismét más lesz. Ezek a változások kicsiké, az előadó színész egyéniségének keretében megférnek, de éppen, mert a lényeges vonásokra tapadnak, el lehet mondani, hogy ezen a prózágon tényezők azon metamorphosisban, hol a típusokból az egyének az individumok fejlődnek. Számos színmű típusból úgy tudna írja valódi individumokat alakítani, ha több előadás alatt feljegyezne olyan eltéréseket, amiket meg nem írt, de bent vannak az előadó színész karakterében és temperamentumában; a melyeket ő nem gondol, de a melyek nélkül darabját a színész el nem gondolja, el nem játszhatja. Ismét vannak gondolatok, miknek a színész szavakban testet ad, de nem érzi, mert nem ér rá, nem érzeti, mert tudja, — hogy azok a színpadi hatás spectrumában átmeneti színdöntő hatáson fejednek, mely két szomszédos hatásnak csak szervi kapcsa, de nem létező a fokozásnak. Az ilyenek jobb általánosítani. — Ilyen esetekben a színész és író elvártatja a hatást egymással: mert amaz mindig hatni akar, emez pedig csak érez, mikor ir. Az írónak ki kell békülnie színészével, ha néha mást is gondol, vagy többet érez, mint

* A zene és színművészeti Lapokból.

lásponjáról. Maga a miniszterelnök pártjának több tagja előtt úgy nyilatkozott, hogy a helyzet teljességgel nem aggasztó, s kétséget se szenved, hogy a korona megadja beleegyezését a kormány javaslatának változatlan formában leendő betérjesztéséhez. A király elnökele alatt tartott tegnapi konferencián, a király közölte a kormánnyal, — hogy a javaslatra nézve, melyet alaposan áttanulmányozott, nincsenek ellenvételei, de bizonyos formák dolgában még nem jutott tiszta megállapodásra. E formák azonban nem annyira a javaslatot, mint inkább a javaslat későbbi sorával összefüggő mellék-körülményeket érintik, s ennél fogva rövid időn Bécsből írásban fogja közölni a kormánnyal elhatározását. A miniszterelnök nyilatkozati szerint elvi differenciák a korona és a kormány között egyáltalán nincsenek és úgy szólván ki van zárva annak lehetősége, hogy ő felsége megtagadja hozzájárulását a javaslat betérjesztéséhez. Arról sincs szó, hogy a kormány valamely elvi tekintetben változtatna, vagy változathatna álláspontján. Tegnap a király elnökele alatt tartott miniszteri konferencia után Wekerle miniszterelnök még külön is hosszasan tanácskozott ő felséggel, kit ez alkalommal felvilágosított arról, hogy a kormánnyal nézve igen kedvezőtlen szituáció támadhatna, ha a korona döntése hosszabb időre halasztatná el. Azután a tegnapi nap folyamán a miniszterek még kétszer ültek össze tanácskozára. A második konferencia, mely esti nyolcz órákor kezdődött, késő éjelig tartott, s ezen a többi közt elhatározták, hogy a miniszterelnök ma Bécsbe utazék, s a királytól fohatalmazást kérjen arra, hogy a csütörtökön megkezdődő budapesti előtti a házassági jogról szóló törvényjavaslat tárgyában a kedélyeket megnyugtató s a bizonytalanságot eloszlító nyilatkozatot tegyen. A miniszterelnök ma este 9 óra 50 perczkor tényleg Bécsbe utazott, s holnap konferenciát fog a királlyal. Kormánypartii körökben teljesen biznak abban, hogy a miniszterelnök bécsi útját siker fogja koronázni, s a képviselőház csütörtöki ülésén a miniszterelnök már meglehetően azt a nyilatkozatot, mely nélkül, a kormánypartii körök nézete szerint is, igen kedvezőtlen lenne a kormány helyzete a parlament előtt.

A kormány és a korona közt még fenforó differenciák természetbe, a beavatottak állítása szerint nem olyan, hogy tartani lehetne komoly konfliktus bekövetkezéséről. A differenciák csak részletekre vonatkoznak, de ezeknél se elviekre, mindazáltal a kormány ezeknél is ragaszkodik a javaslat szövegéhez. Hogy melyek ezek a részletek, erre nézve biztos adat nem jutott még nyilvánosságra, s a mik a hírek formájában erről keringőben vannak, csak puszta találgatások.

A kormánypartii körökben ma délután már sokkal nyugodtabb volt a hangulat, minthogy egyik másik miniszter, különösen pedig a miniszterelnök nyilatkozatai enyhítették az aggodalmakat. Maga a miniszterelnök is igen

nyugodtan végezte ma dolgait a miniszteriumban.

Három óra hosszat dolgozott az egyenes adók reformja ügyében készülő pénzügyminiszteri memorandumon, vagyis három óra hosszat diktálta ma ennek szövegét az egyik pénzügyminiszteri fogalmazó tolla alá. Ebből is azt következtetik, hogy a helyzet nem lehet kedvezőtlen, annál kevésbé válságos.

Egyik-másik újságban már azt is hirtelítették, hogy tegnap a miniszterelnök bejelentette a királynak a kormány esetleges lemondását. Ez is csak találgatás. A történetek nem indokolhatnának efféle bejelentést; egyébiránt ő felsége minden különös bejelentés nélkül is jól tudja azt, hogy a Wekerle kabinet sorsát a kötelező polgári házasságról szóló javaslatához kötötte. Ily körülmények között most csak az a fontos kérdés, hogy a miniszterelnök Bécsben megkapja-e a csütörtökön tendő nyilatkozathoz a király fohatalmazását. Annak a lehetősége sincs kizárva, hogy a király holnap már végleg dönteni fog, s úgy a kormánykörökben, mint pártja körében az a meggyőződés, hogy a döntés csak kedvező lehet; — vagyis a korona megadja beleegyezését a kormányjavaslat változatlan betérjesztéséhez.

Bécs, november 8. A király ma dében 12 órákor egy óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt. Az audiencián kijelentette neki, hogy a kötelező polgári házasságról szóló javaslat megadja az előzetes szankciót és alá írta azt a legfelsőbb határozatot, melylyel a miniszteriumtól fohatalmazta a javaslatnak az országgyűlés elé való terjesztésére.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton a Gönczy-egyletet Otthonában.

Sétahangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap délután.

Nov. 9. A vadász-társulat közgyűlése.

Nov. 11. Értekezlet a debreczeni egyetem ügyében.

Nov. 11. Az orvos gyógyszerész egyetemi havi ülése.

Nov. 12. A torna-egylet közgyűlése.

Nov. 14. Hajdúvármegye közig. bizottságának havi ülése.

Nov. 17. A Csokonai-kör felolvasó estélye a Margit-fürdőben.

Nov. 19. Kaszás Gábor próbálja a "Koronatáncztermében."

Ujdonságok.

A nyáriidők.

— Christen Ada. —

A nyáriidők már véget értek, Ah, én tudtam régóta ezt: A felhők ott fenn oly setétek S a virág is hervadni kezd.

sütni az utánzást. Mert a színész is egyéniség, individuum, a szó legszorosabb értelmében s mint ilyen más egyénbe át nem szűrhető, kicserélhetetlen, önműlő mennyiség. — Játeka, erje, szenvedélye, ötletei, gondolkodás módja, azon részei egyéniségének melyeket feláldoz szerepnek: a többiek az ő szubjektivitása kell hogy maradjanak.

Ugyanezen szempontból kell kifogásolni a kritikát is. Kárhözátandó irány színi kritikánkban azon szokás, hogy érdemleges, a darabot illető bírálat helyett az előadás menetét, az előadókát bírálja. Nem lehet aztán csodálni, ha akárhány darabról olvassuk azt a nagyhangú frázist, hogy egyedül a jó előadás mentette meg a darabot. Igenis kritikusi uraimék, ne vegyék rossz néven, ez bizony frázis: olyan frázis, melynek egyik oka mindig a feületes bírálat. ... másik oka a közönség ítéletének semmibe vétele. Mikor a kritikus nem mélyel bele a darab szellemébe, — mikor nem ismerte fel, mi jó a darabban, — de neki nem tetszik, a közönség pedig tapsol: bajos azt kiáltani, hogy a darab határozatlan rossz: keressünk egy expedienst, s kimondjuk bölcsen, hogy a jó előadás mentette meg a darabot stb. Pedig egy darab vagy jó, vagy nem jó: ha jó, akkor jól előadva még jobb lesz, az igaz, de ha rossz, akkor jól előadva is csak rossz az, s az a kritika, mely jól előadott rossz darabra azt mondandó, hogy az előadás mentette meg a darabot: az bírált előadást, de nem szindarabot. A mi pedig a közönség ítéletének semmibe vétele: ezáltalán és helytelen.

Czétalan, — mert a jó kritikusnak a közönség nélkülözhetetlen segítségköze a bírálatban; ugyannyira, hogy akárhányszor egy-egy főpróbán szerzett benyomásaink helyes irányulását a telt ház hangulata idézi elő. — Helytelen is ez a kicsinylés, mert a nagy közönség egészen és egyenkint is legtöbbször kezelebb van az élethez, melynek utánzásában gyönyörködik, mint egy kritikus egy-maga.

Egy művelt emberekből álló telt ház lélektanának lehetnek felszegtételei, de a lélektanilag fehéret soha se fogja feketének állítani. Főülemelkedni a közönségen, a benne

De ha Te szólsz a hervadásról, Halvány ajkakkal, betegem, Ugy tetszik, mintha a világból Kiköltözöttél a szerelem!

K.

Kossuth újabb iratai. Kossuth Lajos iratainak IV. kötete, a sajtót már elhagyta és az előfizetőkhez való szétküldést már meg is kezdték. A régen várt kötet szombaton f. hó 11-én kerül könyvtári forgalomba. A nagy mű folytatásos kötetei aránylag rövid időközökben fognak következni.

A nyíregyházi új színházat több pályázó közül Dobó Sándor, Besztercebányán működő színgazgató kapta meg.

Másfél millió erdők eladása. Pável Mihály nagyváradi gör. kat. püspök eladja a püspökségi uradalomhoz tartozó belenyési erdőseget és az ebből befolyó összeget más ingatlan vagyonba fekteti. — A nagykiterjedésű erdőseget egy budapesti czeg vásárolja meg másfél millió forintért.

A hazafisággal vádolt Pável. A Brailában megjelenő, Lupta Nationala (Nemzeti harcz) című oláh újság egyik cikkében élesen megtagadja a magyarországi oláh főpapokat, köztük Szabó Jánost, Román Miront s leginkább Pávelt. Azt mondja Pávelről, hogy a maga ellen kért fegyelmi vizsgálat által s azzal, hogy rehabilitáltatta magát, elárulta az egész románág ügyét, de elárulta egyszermind az egyházat is. A Lupta Nationala felhívja a népet, hogy ne térje a méltatlan pástort a nyáj élén, üzze el Pávelt trónjáról és szakítson meg vele örökre minden érintkezést.

Kossuth-kalapos országoszer. Érdekes emléket küldöttek be a Pesti-Napóhoz a szabadságharcz idejéből. Ez az erélye programja egy hangversenynek, amelyet a 39-ik don Miguel-ered (A debreczeni ezred) zenekara játszott végig. Ami a programlapot különösen érdekessé teszi, a követ nyomat rózsaszínű arabeszkéből font keret, amelyet fenn a magyar czimer kapcsol össze. A czimeren, a korona helyére hosszú tollas Kossuth-kalapot van rajzolva. A 39-ik ezred ugyanis 1848-ban zenekarosult a magyar hadsereghez pártolt. Az ezredet 1849. tavaszán a pétervári erősebbe helyezték, a hol később hónapokig körül volt zárva. Ezekben az unalmas napokban a vár lakosainak egyetlen szórakozásuk a zene volt. A beküldött program száma 1849. május 21-én játszották a Budavára bevételének öröme rendezett nagy ünnepségen. A nyolcz számból álló hangverseny csupa magyar és klaszikus darabokat játszottak.

Színház. Tegnap este újra K. M. a rom y Mariska fülbemászó sopránja csendült fel színházunkban. A „Mada r a s z”, Zeller kedves zenéjű operettjében újra bemutatata egyik legkitűnőbb alakítását: Postás Miklást. Sajnálattal emlékeztünk meg arról, hogy dakására annak, hogy az előadás bérletben, ren-

fölkeltett érzelmi hullámokat okaikra visszavezetni lehet sőt kell is, — de kiemelkedni abból s azt követelni, hogy ha ma tapsolt valaminek, a kritikus szavára holnap ugyanannak füttyöljön, ez erőszakoskodás és lánzástörés ama tétel mellett, hogy a közönség ítélete semmi, csak a kritikusé irányadó. Pedig az élet azt mutatja, — hogy nem a kritikus teremti a színműveknek a halhatatlanságot, hanem legfeljebb megkeseríti azok tisztavirágainak haldoklását.

Még egy divatos módszere van a kritikának, amit nem hagyhatunk szó nélkül. Ez az, mikor a bírált felboncol egy darabot és a végerőltetett felé menve, hogy ime, ha szereplő vagy azt az egy szót kijellette volna: vagy ha ez és ez, ami t. i. az 5-ik felvonásban történi, az első felvonásban történt, vagy mondatot volna, nem lett volna szükséges az egész darabba. A bírálatnak ez a módja 90 ezer 100 eset közül nem obektív. Igaz, hogy a színműnek jó, biztos alapra kell épülnie: de viszont az is igaz, hogy a színpadon is minden sőt talán több is szabad, mint a mi az életben.

Ha az élet első felvonásában megtörténnek az utolsó, akkor a bölcső mellé oda lehet állítani a koporsót, hogy a baba a csecsemőt mindjárt fektesse belé, mas szóval: az életben minden bonyodalom abból származik, hogy az ötödik felvonás megmarad ötödiknek, az első pedig elsőnek: vagyis, hogy Pál inkább szíjait vagat a hatából, megnyuzatja magát, mintsem megmondjon Péternek valamit. Különösnek, lehetetlennek találnak az ilyen kritikások mindent; lélektanai abszurdum előtűk, hogy anny ember lótt fut: egy hitvány szóért: de elfeledik a kinpapot, a melyen anny nyi ember vere folyt egy-egy hitvány titok elárulásáért.

Egészseges szín kritikának respectálnia kell első sorban az életet, mert ennek törvényei összesnek a lélektan törvényeivel, — respectálnia kell a közönséget, mert ez fokmérője a hatásnak, hű kifejezése a színművekben rejő értelmeinek: figyelembe kell venni az intencziót, amik közötti rendesen előbb helyen áll a több közt a közönség, — mint a kritikus elégítése utáni epekedés.

des helyárak még sem töltő lőben talán ható. Már párt művésznőt e s tással hallottuk hangot, azt a

A közönség ne különösen ped forduló enékre tapsvihar s ne egyes számaít Károly-Adam kottunk a mul fellegasaval jár élénk derült-eg gástanulni éne csinált az első gővel, melyet darász-ból, m rítionpartiera v volt a szerep bárt nem, m Andorfi jai játszott meg egyesen alakít jobban szeret Sugar Aran változó szeren szőlőjával sz nem volt olya e darab első téről azt mo tókort jók ve mer, Gaiyasi h ez alkalommal elég ügyesen t által az egész letében gazd lett téve. A k Ma a Rip v operettje ker maromi Maris egy időre uto emlékre lesz adatik. (Sz z)

Vall szerint tegnap K i s s Áron nöklete alatt Ferencz és G állo, a helybe zottásg elhat fogva, 1894. den évben, de előre a felső minden vasár telyeket rend a főiskolai ta minden ilyen letékes tagja deményezést reméljük, hog sága nagy szé estelyeket!

Egy ház tanácsster napján d. e. 11 folyó ügyek.

Az e este, nagy sz szítált, későb esett s reggel első hó azon megindult hogy nem a most a legk

Szín bati előadásó tén. A darab Uj diszkrét, szültek hozzá nek egyik leg llinger I, Jel T i s z a i i g z t i s z, több új T. Miniszter megvette s után néhány

Deb fejlesztése te évi nov. 11- nagy tanács re a meghív értekezlet el pitvány gyű sésése.

A d let 1893, a városház ta tart. Tárgy:

Vál kinek állap érdeklődés v vosi tanács i intézélbe v

Mer ség ellen megnyitó elő opera 2. felv dobtak a fő Kléncz nő t közül többbe ba nem rola kirkól azt h Mint egy u színházban tek közül h

des helyárok mellett tartott, a közönség még sem töltötte meg a színházat, a mi különben talán a rossz időjárásnak volt betudható. Már pár héttel ezelőtt láttunk a kedvelt művésznőt a szerepében, tégnap is elragadtatóssal hallottuk azt a nagyterjedelmű s finom hangot, azt a hamisíthatlan, kedves játékot. A közönség nem is volt halálatlan tapsokban, különösen pedig a második felvonásban előforduló énekekre után alig akart szünni a tapsvihar s nem a közönségen mult, hogy egyes számai meg nem ismételték. Stoll Károly Adam-járól már dicserőleg nyilatkoztunk a multkor, ez estén is az ő sajátos felfogásával játszotta meg szerepét, mőkával élénk derültségben tartva a közönséget. Kifogástalanul énekelte különösen nagy hatást csinált az első felvonásban előforduló kerin-gőjével, melyet csak az idén ismerünk a „Madarász-ból, miután tavaly az Adam dalai baritonpartiera voltak átírva. Ez estén változás a szereposztásban, a mennyiben Csörsz bárót nem, mint a multkor Tiszai, hanem Andorfi játszotta. Andorfi más felfogással játszotta meg a szerepét s helyenként nagyon ügyesen alakított, hanem azért mi mégis csak jobban szeretjük a Tiszai Csörsz barátját. — Sугár Aranka Maria fejedelemnőt énekelte változó szerencsével, a második felvonásban szólójával szép hatást kelten, de általában nem volt olyan sikerült alakítása, mint ugyan ez darab első előadásán. Az előadásról, összjártékról azt mondhatjuk: nem volt olyan szabatos, mint a multkor. A löbbi szereplők közül szokott jók voltak: Loosarekné, Pü-pöki, Krémer, Galyasi Paula. Kaskó professzor szerepe ez alkalommal Rozsahgyi K. kezében volt, ki elég ügyesen játszott, bár szerep nemtudása által az egész vizsga jelenet, ez a sikerült ötletekben gazdag és mulatságos jelenet tönkre lett téve. A kar kellő szabadsággal működött. Ma a Rip Van Vinkle. Planquet ismert operettje kerül színre, Lisbeth szerepében Komáromi Mariskával, kinek ez lesz egyezsémint egy időre utolsó fellépte. Holnap Katona József emlékeire leszáított helyárrakkal a Bank-Ban- adatik. (Sz. Z.)

Vallásos estélyek. Hallomásunk szerint tégnap d. e. érkekezlet tartott fölszt. Kis Áron püspök urnal, melyen az ő elnöklete alatt K. Tóth Lajos lelkész, Balogh Ferenc és Csiky Lajos theológiai tanárokból álló, a helybeli ref. lelkészek által felkért bizottság elhatározta, hogy jövő hónap elejétől fogva, 1894. márczius végéig s azontul is minden évben, körülbelül ugyanezen időben, egyelőre a felsőbb leányiskola nagy termében, minden vasárnap d. u. 5 órakor vallásos estélyeket rendez, melyekben a lelkészek mellett a főiskolai tanárok s általában egyházunknak minden ilyen ügy iránt érdeklődő és arra illetékes tagja közreműködhetik. E szép kezdeményezést csak helyeselni tudjuk s bizton reméljük, hogy városunknak hitbuzgó lakosága nagy számmal fogja látogatni a vallásos estélyeket!

Egyház. A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében 1893-ik évi nov. hó 12-ik napján d. e. 10 órakor közgyűlés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

Az első hó. Közeledik a tél. Tégnap este, nagy szél vihar mellett, hideg őszi eső szitált, később pedig az éj folyamán hó is esett s reggelre fehérré lettek a háztetők. Az első hó azonban nem volt tartós. Csakhamar megindult az olvadás s olyan loos-pocs támadt, hogy nem a koci, — hanem a csónak lenne most a legkényelmesebb közlekedési eszköz.

Színházi hírek. A szultán n. szombati előadására már is számos előjegyzés történt. A darab kiállítása valóban fényes lesz. Új díszletek, jelmezek és keleti butorok készülték hozzá. A czimszerep Sugar Arankának egyik legjobb alakítása. Roxelant T. Ellinger I. Jelint Galyasi Paulától fogjuk látni. Tiszai a igazgató jelenleg a fővárosban időzik, több újdonság beszerzése végett. Almási T. Miniszteri tárcza cz. új darabját már megvette s az a nemzeti színházi premiere után néhány nap múlva nálunk is színre kerül.

Debreczeni egyetem. Főiskolánk fejlesztése tárgyában a jövő szombaton, ez évi nov. 11-én d. u. 4 órakor a városháza nagy tanácstermében érkekezlet tartatik, melyre a meghívottak már szétküldte az okt. 27-iki érkekezlet előnksége. Tárgy: az adomány, alapítvány gyűjtésére vonatkozó módok megbeszélése.

A debreczeni jótékony nőgyelet. 1893. nov. hó 16-kán d. u. 3 órakor a városház tanácstermében választmányi gyűlést tart. Tárgy: új árvek felvétele.

Vállyi Árpádot, a beteg képviselőt, kinek állapota a közönség oly részvételtjes érkeklődéssel kíséri, családja a mult héten orvosi tanács folytán, egy Bécs melletti vizgyógyintézetbe vitte.

Merénylet egy színházi közönség ellen. A barcelonai lyceum-színház megnyitó előadása alkalmával a Tell Vilmos opera 2. felvonása alatt két Orsini bombát dobta a földszintre. Egy bomba explodált, kiléncz nőt és hat férfit ölt meg és a nézők közül többeket megsebesített. A második bomba nem robbant fel. Két anarkistát elfogtak kikkrol azt hiszik, hogy ok voltak a tettesek. Mint egy újabb távirat jelenti, a Liceum-színházban történt robbanásnál a megsebesültek közül harman meghaltak a kórházban. A

halottak közt 7 olyan egyén van, a kik egymás mellett ültek, közülük ötven egy családból valók. Egy harmadik anarkistát tetten kapta k, mikor egy bombát akart elrejtani az ülése alá és szintén letartóztatták.

Bartha Miklós ellen. Előrelátható volt, hogy a nemzetiségek vad dühvel támadnak majd Bartha Miklós javaslatai ellen. Az oláhok után most a tótok és csehek nyilatkoznak. A tót «Narodny Noviny» ostromba módon támadja meg a kiváló publicistát s csak azt helyesli, hogy töröljék el a nemzetiségi törvényt, amely — a tót lap szerint — ugy sincs végrehajtva; ha eltörlik e törvényt, akkor legalább megszűnik majd a liberalizmus látszata is, a melyet e törvény feltűntet. A prágai «Hlas Naroda» szerint oly országban, amelyben helyesléssel fogadták Bartha javaslatait, nincs helye a jog uraimának, ott örökös a revoluczió. Az ifjú-csehek lapja, a «Narodny Listy» jellemzőnek tartja Bartha javaslatait, de többet nem foglalkozik azokkal.

Síráók uniformisa. Ebben az egyenruhában, a mikor mindenki uniformisba buvik, a katonától nem lehet zokni venni, hogy nem jól esik nekik pihenni abban a szűk sirban, melyet nem egyenként sírálóknak, hanem a sűrű tömegnek sűrű tömegben kell viselni. A budai katonai temető gondozóját, a kiváló szerződéses viszonyban állott, hogy jövőre csak ugy tarthatja meg eddig viselt állását, ha a közös hadügyminisztérium által meghatározandó egyenruhát öli magára, összes sírálóival egyetemben. A temető gondozója megköszönte a figyelmeztetést s lemondott állásáról, helyet adva új utódjának, a ki czívi létre egyenruhában fogja a vizített uraknak az utolsó kvártélyt megcsinálni.

Felhívás. A Gilányi és Salétrum lak-tanyák megett lévő trágya elhordására a gazda közönség felhivatik. Együttal figyelmeztetik a gazdaközönséget, hogy ha a trágya elhordásában bárki által akadályoztatnék, erről alant- irt hivatalnál tegyen jelentést Debrecze 1893 november 7. Debreczen szab, kir város rendőrfőkapitánysága.

T. olvasóink figyelmébe. Központi szálloda cz. hirdetésre, mely a központi indóházhoz való közelségéből fogva, az utazó közönség által nagyon kényelmesen elérhető, és ez okból nagyon is ajánlható.

Zene-estély. Rác Károly zenekara holnap este az «Angol kiraly» szállodában zene-estélyt rendez.

Irodalomés művészet.

Nemzeti iskola cz. alatt Benedek Elek szerkesztésében és kiadásában hetenként megjelenő tanügyi lap indul meg november végén. A lap — mint haljuk — elsősorban a tanárok és tanítók (tanítónők) erkölcsi és anyagi érdekeinek lesz minden tekintetben független szószója. Előfizetési ára 4 ft. Előre is ajánljuk a megnézők megjelenő mutatószámát a tanügyi embereink figyelmébe.

Csajkowskij meghalt. Pétervár, november 6. Csajkowskij orosz zeneszerző ma éjjel meghalt. Csajkowskij 1840. május 7-én született Uralban. A Rubinstein által alapított zeneiskolában tanult. Majd a moszkvai zeneakademia tanárává neveztek ki, mely állásától 1879-ben vált meg. Első symphoniáit 1867-ben írta s azután egész sereg zongora és énekdarab komponált s számtalan operát, melyek közül Wakula kovács (Kuznek Wakula 1876.) Orleansi szűz (1880.) és Onegin Eugen híresbék.

A keresk. és iparkamarától.

I. Posztógyárosaink figyelmébe. A m. kir. államvasutak igazgatósága Budapest-en, a hivatalnokai által viselőndó egyenruha készítéséhez szükséges felső kelmék (szövetek) szállításának biztosítása érdekében f. é. november 30-án záruló pályázatot hirdet. Részletes föltételei és tárgyai a hivatalos órak alatt megtekinthetők.

II. Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. bányagazgatóság Nagybányán a kerületéhez tartozó bánya és kohóművek számára szükséges 471 métermáza repeceolaj szállításának biztosítása érdekében f. é. november hó 26-án záruló árjegési hirdetményi közöl. Részletes föltételei a hivatalos órak alatt kamaránknál megtekinthetők. A debreczen kereskedelmi és iparkamara.

III. Szállítók figyelmébe. A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzlevezetősége Budapest-en, kő, téglá messz szükséglete szállításának biztosítása érdekében folyó évi november hó 20-án záruló pályázatot hirdet. Bészletes föltételei a hivatalos órak alatt kamaránknál megtekinthetők. A debreczen kereskedelmi és iparkamara.

Különfélék.

Halálos gyermekbárbaj. Genfből táviratozzák, hogy a lakosságot rendkívüli izgalomban tartja egy párba, mely két tanuló között folyt le és egyik félre nézve halálra végződött. Két 15 éves tanuló ugyanis csekély ok miatt összezördült s abban állapotok meg hogy párba jutott intézik el dolgukat. Mind a ketten vásároltak tehát magunknak egy pisztolyt s még két tanúársukkal, kik segédek gyanánt szerepeltek, egy kertbe mentek, a hol

egymásra löttek. Az egyik tanuló fején találva holtan rogyott össze, Ellenfelét s a két segédet letartóztatták, de tekintettel fiatal korukra, csakhamar szabadlábra helyezték őket.

József Ágost főherczeg eskü-vője. József Ágost főherczeg és Augustia bajor királyi herczegnő esküvőjére és lakodalmi ünnepségeire a bajor udvar, de müncheni társadalom is nagyban készülődik. A bajor fővárosból arról értesítenek, hogy az esküvő előestéjén az udvari színházban diszlocadás lesz, melyen csakis az udvari vendégei jelenhetnek meg. Az előadást Weber ünnepi overturejével kezdik meg, azután Greif Mártonnak alkalmi prólogját szavalják el, majd a zenekar az osztrák néphimnuszot játsza el, végezetül pedig Wagner Rikárd Mester-dalnokok operájának egy jelenetét adják elő. Ugyanakkor a királyi Residenztheaterben Goethe Iphigeniáját játsza ugyancsak ünnepi diszlocadásban. A bajor dalosszövetség müncheni egyesületei hétfőn, november 13-án Lipót bajor királyi herczeg, az örömapa palotája előtt szerezendőt adnak melyben 800 énekes vesz részt. — Leszold bajor regensh-rczeg már kirendelte azokat a tisztteket, akik Ferencz József király mellett a diszszolgálatot fogják teljesíteni. E tisztiek a következők: Gróf Versi dela Bosia tábornok, a 13. számú német Ferencz József gyolozred parancsnoka, gróf Bothmer és báró Zoller kamarás. József Ágost főherczeg mellé Braun királyi szárnysegédet rendeltek ki diszszolgálatra.

TÖRVÉNYSZÉK.

Doccekal rablógyilkos kivégzése. Gracsv. nov. 6. Ma reggel végezték ki Doccekal Péter rablógyilkost. — A halálköz-delem három percig tartott. Doccekal álmatlanul töltötte az éjszakát és reggel egészen meg volt törve, ugy kellett a vesztőhelyre vezetni. Doccekal 24 éves fiatal ember, a ki tavaszszal nyolcz nap alatt hét földirtokost lövtt agyon revolverrel az utcán s azután áldozatait kirabolta.

Plébános a sajtóbírósgá előtt. A nagyváradi sajtóbírósgá elé közelebb ritka vadlott, egy róm. kath plébános kerül. Ochenfeld Vendel, Torontálmegye, Nagy-Tószög községének plébánosra került sajtóbíró, olyanformán, hogy két Temesvárt megjelölő lapban három cikket tett közzé, melyek Der Bock als Gärtner, «Noblesse oblige» és «Torontaler Geschietem» cím alatt Horváth Károly jgyzó viselt dolgait tárgyalták. A jgyzó e közleményekért sajtóbíróit indit a plébános ellen. A panaszost Múlek Lajos orosz. képvisele, aradi ügyvéd: a vadlott plébános Hlatky Endre, a nagyváradi ügyvédi kamara előnke fogja képviselni.

Katonai és polgári becsület. Joszt János vendéglés két katonatisztnek, — egy főhadnagy- és egy századosnak — állítólag az okból, mert ő miattuk nem nyerhette el a Károly-kaszárnyában a kantintartási jogot, egyre-másra sértő küldözgetett a postán. A két tiszt erre felvilágosítást kérendő, két társát elküldé a vendéglőshöz, ki kezdetben tagadta az egész dolgot, de később beismerte azt. A becsületében megsértett két tiszt panaszot emelt a vendéglős ellen s Baumann Mór bíró Josztot a becsületsértésben vétkeken találván, 58—50 ft pénzbüntetésre, esetleg 10 napi elzárásra ítélte. Az ítélet indokolásában a bíró azt hozza fel súlyosító körülménynek, hogy Joszt katonatisztnek ellen követte el a becsületsértést: de a körülményben nem az súlyosító, mintha a katona és polgár becsülete különböznek, hanem az okból, mert a tiszt a legcsekélyebb sértésért állását vesztheti el. Az elítelt: felebbezett.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Penteken november 10-én. disz előadásul;

BÁNK BÁN.

Dráma 5 szakaszban. Irta Katona József. Személyek: II. Endre magyarok királya Ferenczi J. Gertrudis királyné Lubrinicz J. Ottó Berchotold merániai herczeg fia Tapolczai D. Bánk-bán Magyarország nagy ura Csiki L. Melinda felesége Csényi B. Soma fiócskájuk Borcsai Erzsike Mikhá bán Püspöki Melinda bátyjai Simon bán Palóczi Egy zászlós ur Peterdi Gy. Petur bán Hevesi G. Myska bán Nemethi J. Sólom mester Rózsahegyí Bendeleiben Izidor tübringiai leánya Horváth P. Egy udvarnok Halmi L. Biberach lézengő lovag Pechy K. Tiborcz paraszt Sandor E. Zászlós urak. Vendégek. Udvarnokok. Udvari asszonyok. Lovagok. Békétlenek. Katonák. Jobbágyok. Történik 1213-ban. Szombaton, nov. hó 11-én, és vasárnap, 12-én: **A Szultán.** Vörö György operettje.

Debreczeni piac.

Debreczen, nov. 9.

Heti vásár. (nov. 7.)

1 mm. Buza	7.00	6.95	6.90
1 mm. Kétszeres	6.—	5.95	5.90
1 mm. Rozs	5.10	5.05	5.—
1 mm. Árpa	5.40	5.35	6.30
1 mm. Zab	6.20	6.15	6.10
1 mm. Tengeri	4.—	3.90	3.85
1 mm. Köles	4.00		
1 mm. Rizs		32.00	
1 mm. Borsó szépségségi		15.00	
1 mm. Lencse		23.00	
1 mm. Bab fehér		5.00	
1 mm. Köles kása		10.00	
1 zsák Burgonya — frt mm.	2.00		
100 kilo Szalonna	65.00	70.00	
100 kilo Háj	65 —	70.—	

Marha-vásár. (nov. 7.)

Marha. Felhajtott 1250 db, eladatott 410 darab.

Irányszat: lanya.

Sertés-vásár. (nov. 7.)

Sertés. Felhajtott 6500 drb, eladatott 3700 drb.

Árak: Sovány sertés párja: hat hónapos-tól egy évesig 18—30 frtig, egy éves egy és fél évesig 30—40 frtig, 2 évesét feljebb 40—55 frtig. Öreg sovány 55—65 frtig. Kövér sertés kiloja 42—45 kr.

Irányszat: élenk.

Ló-vásár. (nov. 7.)

Ló. Felhajtott 150 drb, eladatott 48 drb

Irányszat: lanya.

Napszámarak. (nov. 7.)

A debreczeni napszámarakat következőleg jegyezte fel a vásárbírósgá. Egy férfi gazda kenyeren —80 kr, saját kenyeren 1 fr. egy nő a gazda kenyeren 55 kr, a saját kenyeren 75 kr, egy gyermek a gazda kenyeren 25 kr, a saját kenyeren 40 kr.

Közgazdaság.

A vetések állasa. A vetések állasa és a mezőgazdasági állapot nov. 1-én a földmívelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések alapján a következő volt: A hosszan tartó kedvező időjárás a gazdasági munkalatoakra, nevezetesen a szántás és vetésre igen jó volt s a gazdák csekély kivétellel az őszi vetéssel teljesen elkészültek. A vetések többnyire szépen kikeltek, üde zöld színűek, sőt egyes helyen tul bujnak, legeltetésre szorulnak.

Az ország számos vidékén panszokodnak a fellépett, nagy kárt okozott fergek miatt.

A gabonában különösen sok kárt tett a drotfereg, a bagoly pille és cserebogár álczája; egerek helyenként szintén pusztítanak.

A repczében a fekete hernyó észrevehető kár okozott, a hol nem károsodott a repcze, ott igen szépen áll. Eltekintve a fergek által okozott károktól, általában azt lehet mondani, hogy a vetések közepesen állanak s eléggé megerősödvé mennek neki a télnek. A tengeri törés és a répa szedés befejeztett az eredmények nagyobbára közepesek, nehöl igen jók.

A legelők részben még igen jók, részben azonban már kopárok, s a jószág istállózasra szorult. A szűret csekély eredménnyel befejeztett, a szőlők betakarítása folyamatosan van.

A szörteskereskedelmi csarnok jelentése. november 7.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronként —400 kigron felüli sulyban) — 2. Öreg közép (páronként 300—400 kigr. sulyban) — 3. Fialat nehéz (páronként 320 kigron felüli sulyban) 45—46 — 4. Fialat közép (páronként 251—320 kigr. sulyban) 46—47. — 5. Fialat könnyű (páronként 251 kigmig terjedő sulyban) 47—48. — II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 kigron felüli sulyban) 43.—44 — 7. Közép (páronként 220—280 kigr. sulyban) 45.—46. — 8. Könnyű (páronként 220 kigrig terjedő sulyban) 45.—46. — III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 kigron felüli sulyban) 42.—43. — 10. Közép (páronként 220—260 kigr. sulyban) 42.—43. — 11. Könnyű (páronként 220 kigmig terjedő sulyban) 40—43. — Sertés létszám: november 5 napján volt készlet 165,954 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízaltni való sertés 16.—18.— malacz (11—20 hónapos korban elhajtattott) 4278 drb.

Budapesti gabonátözsde. Hivatalos jegyzések november 8. — Buza ószre 7.28 pénz, 7.32 áru, tavaszra 7.64 pénz, 7.66 áru. Tengeri 1894. máj.—jun.—ra 5.06 pénz, 5.09 áru. Zab ószre 7.45 pénz, 7.55 áru. — Káposzta-repcze aug.—sept. — pénz. — áru.

Főszrkesztő: **Szinay Gyula.** Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.** Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.** (Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

KARDOS LÁSZLÓNÁL

KOSSUTH-UTCA.

NŐI KÉZI MUNKÁK

és pedig a legszebb és legújabb ó-német lyukas szegélyes.

Minden nagyságu tálcakendők

asztalfutók.

Kredenez terítők.

Asztalka- és varrógép-takarók,

láncz és keresztöltéssel,

egész színválaszték

jó mosatú himző selyemből és pamutból.

(444)

Eszeneciákat

rum, cognac, mindenemű asztali itatok, és különlegesek azonnali ellibázhatalan elkészítésére a legkínobb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fokú, vegyileg tiszta ecetes-öntőt kellemes bor-ecet és közönséges ecetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltemek.

○ Kiváló eredményért kezeskedek. ○

Árlistát bérmentve küldök.

Pollák Károly Fülöp

Eszeneciák-különlegességek gyá. a: Prág.

(421.) Megbízható ügynökök keresetnek.

Központi szálloda

BUDAPESTEN, kerepesi-ut és Rottenbiller-utca sarkán,

a keleti (központi) pályaudvar áellenében.

Ezen legnagyobb kényelemmel berendezett szálloda **villamosvilágítással, személyfelhúzóval** (Lift) van ellátva és a legmérsékeltőbb szobák árak jegyzéke minden szobában ki van függesztve. A

KÖZPONTI SZÁLLODA

a központi pályaudvartól 2 percz alatt érhető el, minél fogva kocszi használata nem szükséges vagy elutazáskor, ezenkívül a hozzám szálló vendégeknek legcélszerűbb és legkénye meőbb, ha bő-röndjeiket és egyéb podgyászaikat a vasutnál hagyják, honnét szolgálaim által azt ingyen behozatom. Midőn még a szállodában berendezett **kávéházat és vendéglőt** az utazó közönség figyelmébe ajánlanám, maradtam számos látogatást mely tisztelettel

Kölbrigl György

szálloda tulajdonos.

(491.)

1-4.

JUTÁNYOS szabott áron

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL:

divatos női ruhászövetek

Francia flanelok, Kasán, Moldon

legújabb flanel

selyem és bársony

BLUZOK

színes és fekete selymek

MOSÓ VELEZEK

TÉLIHIMALÁY KENDŐK

selyem- és harasztkendők

Gyermek-ruhácskák, felöltők

normal- gyapju- és pamut

ALSÓ INGEK

UJJASOK és NADRÁGOK

Téli harisnyák, keztük

Az idén **szép raktárt tartunk**

BRASSÓI és GÁCSI

posztókban

Tricot, peruvien és Doskinokban.

☞ SZÖNYEGEK ☞

függönyök, ágy- és asztal-terítők

bütorszövetek és viaszkos-vásznak

☞ takarók és lópokrócok ☞

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL.

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(FÖTÉR 1828. SZ. A. CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)

teljesen újonnan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:

takarékpénztári, kereskedelmi

üggyévi és községi nyomtatványokat.

☞ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ☞

KÉSZIT:

Gyászjelentéseket, bái- és lakodalmi meghívókat.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT,

TÁNCZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.

☞ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ☞

☞ Vidéki megrendelések ERDÉLYI ISTVÁN nyomdai művezető nevére czimzendők. ☞

☞ Nyomdánk, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomtat, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

☞ Hirdetések a »DEBRECZEN« czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek. ☞

SZÁMLÁKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET,

bor- és rum-vignetteket, falragaszokat,

MINDENMŰ KÖRLEVELEKET és ÁRJEGYZÉKEKET.

☞ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ☞

POLYÓIRATOKAT és a NYOMDÁIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással

☞ **jutányos árakon.** ☞

Bírósági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.

☞ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek. ☞

Előzetes helyben, vagy Egész évre, félévre, Negyedévre. Egy óra

Egyes lap szellemi részemény a szerkesztés barmatja

Előzetes Telegdi K. Lajos és a kiadóhivatal

Ha

(Sz. Gy.)

net benne kormány gári házasa vagy mint jelentésnél javaslatn áron, a mi ha volt ké many állas testantizmu kenyebb y vel. Lesz p elnöknek a tett bejelen adnunk az tott ama g nak, mely emlékü ko hogy képe

Hogy

tantizmust szabadságt tudjuk lat zassági jav minisztere san került még csak vesztéségen pensatiot: képesek n

Nem

vény-kiált változtatás sághól szu ban nevelt telező tör szülök sza mert hisz megnyugva fájlaljuk a illeté k család sz dását, a küzdelmet szülök sza a lélekkul ból meg

A „DE

Már végső Körül mely Pihen a bu Gyermekköz

Csak eskül Fenn van Munkálva, A majdan

S egyszerre Nesz támad Székényen. Suhogást, s

Aranyozott — Oh társ! Kímélni ne Már-már m

Hányszor le De vélelem S most ann Nem ad egy

Oh társak, Jer, menjün Am hadt Hazája s m

Igy a nem S a szent, Mosoly: a Aranyozott